

Sportstimulering in het speciaal onderwijs

Streven naar een sportwereld waarbij diversiteit geen rol speelt. Een inclusieve wereld waarin verschillen een kans zijn in plaats van een bedreiging. Een wereld waarin iedereen de kans krijgt om plezier in sport te beleven, nieuwe vrienden te ontmoeten en talenten te ontwikkelen. Als vakleerkracht in het speciaal onderwijs is een van mijn belangrijkste doelen: mijn leerlingen laten participeren in de sportwereld. Maar is de sportwereld hier wel klaar voor? | Tekst Max van Boxel

edere ochtend om 06:45 gaat de wekker van Abdel. Om 07:30 staat de bus voor de deur. Eerst moet de buschauffeur nog wat andere kinderen ophalen en dan door de Coentunnel over de A10 naar Amsterdam West. Om 08:25 komen ze op school. Abdel rent naar binnen want over vijf minuten begint de juf met haar les.

Terwijl Abdel in de bus zat staan de kinderen uit zijn buurt rustig op en gaan op de fiets naar de school in de buurt. Abdel is hier jaloers op. Helaas is hij geboren met een Taal Ontwikkeling Stoornis (TOS). Op school heeft hij

veel moeite, behalve bij gym. Dat is zijn beste vak. In de gymzaal voelt hij zich vrij en heeft hij niet het idee dat hij het steeds fout doet.

Sport is verbindend

Abdel kan hartstikke goed sporten. Hij zou prima mee kunnen doen met het reguliere sportaanbod in de buurt. Op deze manier kan hij kinderen uit de buurt leren kennen waar hij na schooltijd mee kan spelen. Daarnaast kan hij zich niet alleen sportief maar ook cognitief en sociaal emotioneel aan hun optrekken. Toch is het voor Abdel moeilijk om goed mee te doen op de sportclub. Hij doet erg zijn best, maar hij

begrijpt de opdrachten en aanwijzingen steeds niet goed. Hierdoor gedraagt hij zich vervelend of trekt hij zich terug. De trainer denkt dat hij er met de pet naar gooit. De trainer weet namelijk niet dat Abdel een TOS heeft. Hij weet niet eens wat het is, laat staan hoe je er het beste mee kunt omgaan. Abdels trainer is een specialist in zijn sport, niet in een heel spectrum aan stoornissen. Abdel probeert het nog een paar weken, maar blijft tegen zijn ouders zeggen dat hij het niet leuk vindt op de sportclub. Helaas zijn zijn ouders ook niet in staat om adequaat aan de trainer uit te leggen wat Abdel nodig heeft om de aansluiting wel te kunnen maken. Abdel stopt met sporten.

Wat mij betreft kan sport een verbindende factor zijn voor kinderen uit het speciaal onderwijs. Een manier om deze kinderen kennis te laten maken met kinderen uit de buurt die ze op school niet leren kennen. Dit blijkt toch lastiger dan het zo op het eerste gezicht lijkt, is mijn ervaring. Doordat een stoornis als een TOS niet zichtbaar is, is het voor de trainer op de sportclub niet altijd duidelijk dat het kind net iets meer instructie/visuele ondersteuning nodig heeft. Ik ben dan ook niet verbaasd dat Abdel (net als veel van mijn leerlingen) afhaakt bij de reguliere sportclub in de buurt. Het verbaast me niet, maar het doet me wel pijn. Niet omdat ik er keihard voor gewerkt heb, maar omdat ik het de leerlingen gun om te participeren in de sportwereld in hun eigen woonbuurt. De sportwereld heeft nog wel wat te winnen op het gebied van diversiteit.

Naar mijn mening is het heel belangrijk dat de eerste keer dat kinderen in aanraking komen met de sportwereld

Een TOS is een ontwikkelingsstoornis in de hersenen (neurocognitief) waardoor taal minder makkelijk wordt verwerkt. Het leren van taal gaat niet vanzelf. Kinderen met een TOS kunnen (in het algemeen) goed horen. Het verwerken en produceren van de gesproken en geschreven taal is daarentegen verstoord. Hierdoor kost het leren van taal veel meer moeite dan normaal. De meeste kinderen met een TOS zitten gewoon in het regulier onderwijs met of zonder ambulante begeleiding van een specialistisch centrum. Als de TOS dermate beperkend is komt de leerling in aanmerking voor het speciaal onderwijs cluster 2.

Voor meer informatie over TOS zie: www.viertaal.nl/verhaal/mijn-tos-en-ik/ of stuur mij een mail.

positief is. Dat het kind denkt 'sport = leuk!'. Veel van mijn leerlingen hebben een negatieve associatie met sporten bij een vereniging. Ze hebben het wel geprobeerd, maar zijn gestopt omdat het 'niet leuk' was. Er was, om wat voor reden dan ook, geen match tussen de trainer en pupil. Deze kinderen opnieuw naar een andere sportvereniging krijgen is heel moeilijk. Zeker als de ouders niet super gemotiveerd zijn om het te laten slagen en echt even doorzetten.

Disclaimer:

Ik ben mij ervan bewust dat kinderen als Abdel mogelijk een grotere kans van slagen hebben in het aangepaste sportaanbod. Hierbij missen zij echter de aansluiting met de kinderen uit de buurt wat juist voor hen zo belangrijk

Wat mij betreft kan sport een verbindende factor zijn voor kinderen uit het speciaal onderwijs

is. Het speciaal onderwijs vervult deze functie namelijk niet.

Positieve associatie met sport

Door middel van mijn lessen wil ik al mijn leerlingen een positieve associatie met sport meegeven. Allereerst natuurlijk door het geven van lessen bewegingsonderwijs met een hoge

belevingswaarde. Maar ook door nauw samen te werken met de gemeente Amsterdam en Team Sportservice Amsterdam. Wij brengen de vereniging naar school door trainers uit te nodigen om lessenreeksen te komen geven tijdens mijn lessen. Op deze manier kunnen mijn leerlingen in een veilige omgeving ervaren dat sportles

Een diverse en inclusieve sportwereld is voor mij een stip op de horizon

van een vreemde niet eng maar juist leuk is. Wanneer er een klik is tussen de leerling en de sport(trainer) kunnen de kinderen zich opgeven voor de naschoolse sportlessen op school. Na tien weken proberen we kinderen te koppelen aan een vereniging bij hun in de buurt.

Deze laatste stap is verreweg de moeilijkste. Dit heeft meerdere oorzaken. Ten eerste zien veel ouders met een kind zoals Abdel het grote belang van sport voor hun kind niet in. De hele organisatie rondom sport zien ze vaak als gedoe. Om dit belang over te dragen nodig ik ouders ieder jaar uit voor een bijeenkomst waarin ik het belang van sport voor (hun)

kinderen uitleg. Ten tweede blijken veel reguliere verenigingen nog niet klaar voor kinderen uit het speciaal onderwijs. Een pupil uit het speciaal onderwijs vraagt toch net wat meer dan de gemiddelde pupil. Als de trainer niet weet hoe met dit kind om te gaan dan zal mijn leerling snel weer afhaken. Ik denk dat we als sportwereld deze kansen niet mogen laten liggen. Een diverse en inclusieve sportwereld is voor mij een stip op de horizon. Wat mij betreft slaan we de handen ineen. Als vakleerkrachten (uit het speciaal onderwijs) door verenigingen voor te bereiden op deze leerlingen. En als verenigingen door net een beetje extra aandacht te besteden aan deze kinderen.

Bent u betrokken bij een reguliere sportvereniging in Amsterdam (en omstreken) en staat uw vereniging open voor kinderen met een Taal Ontwikkelings Stoornis (TOS)? Stuur dan een mail naar mij (m.vanboxel@viertaal.nl) of naar Erik Bakker van Team Sportservice Amsterdam (e.bakker@teamsportservice.nl). Op die manier kunnen wij leerlingen met een TOS makkelijker doorverwijzen.

Wist u dat?

TOS is (nog) niet zo bekend, maar zeven procent van de Nederlandse 5 jarigen heeft een TOS. Het komt dus net zo vaak voor als dyslexie en veel vaker dan bijvoorbeeld ADHD. zeven procent van de kinderen komt neer op twee kinderen per klas.

Zelf denk ik nog na over een cursus die ik aan sporttrainers kan geven. Heeft u hier ideeën over of doe je dit al dan kom ik graag in contact. ●

Contact

m.vanboxel@viertaal.nl

Max van Boxel is vakleerkracht bewegingsonderwijs op de Alexander Roozendaalschool (Stichting VierTaal) en geeft les aan groep 1 tot en met 8.

Foto's

Max van Boxel

Kernwoorden

speciaal onderwijs, taal ontwikkelingsstoornis, TOS, naschoolse sport